

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, V., BÁTHORY-UTCA 24. SZÁM.
(„Falu” Magyar Gazda és Földmives Szövetség.)
Telefon: 11—55—62.
Postatakarékpénztári csekk száma: 25.153.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

Előfizetési díjak, a m. kir. földmiv. és mezőgazdasági miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 4. félévre 2, negyedévre 1 P.
Intézményeknek és jogi személyeknek egy évre 20 P

Budapest, 1937.

XVIII. évfolyam, 46. szám.

November hó 14.

Mayer János: „Nagyatádi Szabó István szelleme a nemzet öröksége, amelyet nem szabad elprédálni”

A barcsi választókerület országgyűlési képviselője, MAYER JÁNOS v. földmiv. és mezőgazdasági miniszternek nagyhatású beszéde Nagyatádi síremlékénél Erdőcsokonyán

Bensőségesen nagy ünnepet ült az ország kiscgazdatársadalma és a magyar társadalom mindama rétegei, amelyek megértve az idők szavát, szeretettel és együttérzéssel gondolkodnak a magyarság legértékesebb és számban is legnagyobb rétegére: a falvak népére, vasárnap, november 7-én, amikor Erdőcsokonyán ünnepélyesen felavatták az elhunyt kiscgazdavezér, Nagyatádi Szabó István síremlékét.

A művészi síremlék gyönyörűen jelképezi — a megmintázott három kiscgazda alakjával, tartásával és kifejezésével — a magyar gazdatársadalomnak vezére elvesztése feletti gyászát, de azt az eltökéltséget is, hogy

tovább kíván haladni a megkezdett uton;

— ahogyan Mayer János, az ünnepség szónoka beszédében mondotta:

— Nagyatádi Szabó István álmának megvalósítása: a boldog falu és a boldog Magyarország felé.

Az ünnepségen Darányi Kálmán miniszterelnök és földmiv. és mezőgazdasági miniszter, az elhunyt kiscgazdavezér hajdani küzdőtársa és jóbarátja lépett az emlékmű elé, hogy azoknak a nevében szóljon, akikért együtt harcoltak és dolgoztak és akiknek soraiból emelkedtek felelős helyre mindketten. Mayer János a falvak népének kegyeletét és háláját tolmácsolta, a bajtárs és jóbarát megindult hangján.

Falu-Gazda és Földmives Szövetség elnökén, Mayer János v. földmiv. és mezőgazdasági miniszteren, aki az emlékmű-bizottság elnöke is volt, Schandl Károly dr. társelnök, Csizmadia And-

rás, Patacsi Dénes országgyűlési képviselő, választmányi tagok, Szekeres László dr. h. igazgató, valamint az elnöki tanács és igazgatóválasztmány tagjai képviselte.

„A kiscgazdatársadalom megerősödése nemzeti érdek”

Darányi Kálmán miniszterelnök avatóbeszéde után Mayer János v. földmiv. és mezőgazdasági miniszter, az elhunyt kiscgazdavezér hajdani küzdőtársa és jóbarátja lépett az emlékmű elé, hogy azoknak a nevében szóljon, akikért együtt harcoltak és dolgoztak és akiknek soraiból emelkedtek felelős helyre mindketten. Mayer János a falvak népének kegyeletét és háláját tolmácsolta, a bajtárs és jóbarát megindult hangján.

— Minden kulturnemzet feljegyezi az életében előforduló, figyelemreméltó eseményeket

és megnyilvánulásokat, — mondotta Mayer János — s igyekszik azoknak a tanulságait levonni és a nemzet javára minden időben értékesíteni. A nemzet életében egy ilyen figyelemreméltó megnyilvánulás volt a kiscgazda Nagyatádi Szabó Istvánnak, a magyar közélet színterén való megjelenése és az ekeszarva mögül kikerülő egyszerű embernek a legmagasabb közjogi méltóságba való felemelkedése. Ma, amikor köz-

adakozásból emelt hatalmas síremlékét felavatjuk, itt a sirjánál keressük azokat a tanulságokat, amelyek a nemzet javára előnyösen értékesíthetők.

— Nagyatádi Szabó István politikai téren tüneményes pályát futott be. Történelmi jelentőségű szerepet töltött be. Nálunk a politikai téren való érvényesülésnek az előfeltételei egyrészt a születés, magas képzettség, vagy magas összeköttetés, másrészt a köz- és társa-

dalmi rend ellen való izgató, lázító demagógia, vagy egy olyan józan, komoly program hirdetése, amelynek igazságai nemcsak megnyerik, de magukkal ragadják a nép legszélesebb rétegeit is.

— Nagyatádi Szabó István a politikai téren való érvényesülésnek ez utóbbi előfeltételével rendelkezett. A sem az első, sem a második előfeltétellel nem rendelkező, túlfutott ambícióju politikusok mindenhol rendszerint a fennálló társadalmi és gazdasági rend ellen, osztály és felekezet elleni izgatással, a tömegszelvények felszításával, a legközönségesebb demagógiával törekednek érvényesülni. Ezek a köznek a legnagyobb közellenségei. Munkájuk nyomán csak egyenetlenség, pusztulás jár, mert a demagógia minden időben csak forradalmasítani, rombolni tudott, építeni azonban soha.

— Nagyatádi Szabó István azok közé a ritka politikusok közé tartozott, aki

soha senkit, sem egyeseket, sem felekezetet, sem társadalmi osztályt nem támadott. Programját a fennálló alkotmányos és törvényes rend keretében törekedett megvalósítani, éppen ezért politikája nem támadó, hanem védekező volt.

Lelkének legmélyebb meggyőződésé szilárdult hite volt, hogy osztályát és hazáját ugy szolgálja legbecsületesebben, ha az ellentétek kiiktatásával, a sérelmek orvoslásával a társadalomban az összhangot biztosítjuk és ezáltal a nemzet ellenálló és alkotó képességét megerősítjük. Szinte kivételes eset, hogy egy alulról feltörekvő egyéniség ilyen tisztult fogalmaknak a hirdetésével politikai téren érvényesüljön.

A kizsádatársadalom nem törekszik osztályuralomra

— Még ma is fülünkbe cselegnek szavai, amelyeket az összejövetel után Kaposvárott egy népgyűlésen mondott huszezer ember előtt:

„Aki azzal jön közelek, hogy ne vonuljatok be katonának, ne fizessetek adót, azt ebrudaljátok ki, mert ez a ti legnagyobb ellenségtek. Ha ezeket követjük, akkor elveszünk! Én azt mondom, hogy hadseregünk szükség van, köztnevelés nélkül nincs alkotmányos élet, ha tehát talpra akarunk állni, ha államalkotó szerepünk meg akarjuk tartani és nem akarunk idegen nemzet jármába jutni, ugy ezt a két legfőbb honpolgári kötelességet teljesíteni kell.“

— „A nem akarok katonát látni“ elhangzása óta ez volt az első komoly hazafias hang. Szokatlan volt abban az időben, de a józan somogyi nép megértette, mert tudta, hogy becsületes magyar ajkáról hangzik el, nem pedig olyanról, amely ravasz fondorlattal és becsapással akar olesó babérokat aratni. Az 1910-iki képviselőházi felirati vitában elmondott beszédjében külön kihangsúlyozta:

„A mi programunk nem az osztályuralomra való törekvés, nem az intelligencia vezető szerepének a tagadása és annak megdöntése. Mi az intelligenciát elismerjük, de

megköveteljük tőle, hogy ismerje el a mi jogainkat és segítsen kiemelni a falu népét abból a páriasorsból, amelyben szenved.

— Annál könnyebben megteheti ezt, — folytatta tovább — mert ez nem osztály, hanem nemzeti érdekéket képez.“ Külön ki kell emelni azt az erényét, hogy sohasem ragadtatta el magát, még akkor sem, amikor a legnagyobb politikai hatalom volt, amikor a parlament tulnyomó többsége hozzá igazodott és irányítását követte.

— *Fanatikus hitte hitte,* hogy

a kizsádatársadalom számbeli és anyagi megerősödése nemcsak a falu érdeke, hanem az egész nemzeté, mert csak a megelégedett és boldog földmivesmilliók lehetnek az állam legbiztosabb támaszai.

— Kevés olyan szereplője volt a magyar közéletnek, aki annyira nem kereste a népszerűséget és mégis olyan népszerű volt, mint Ő.

Megalkuvást nem ismerő harcot vívott a falu népéért.

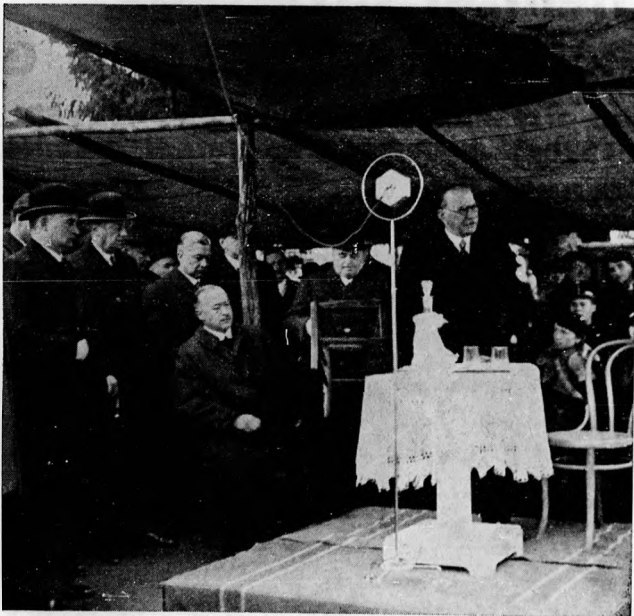
Józanágát sohasem vesztette el, mert tudta, hogyha a demagógia fegyveréhez nyúl, ugy népe érdekében soha semmi eredményt elérni nem fog. A földreform, a házhelykérdés, a kislakásépítés, a szakoktatás fejlesztése, a népházak építése, a falu kulturális színvonalának emelése, az érdekképviseletek megteremtése, stb., mind az ő józan politikájának az eredményei. Hogy az elkerülhetetlen földreform a gazdasági élet megzabolátása nélkül volt megoldható, az az Ő elévülhetetlen érdeme.

— Sokan szerették, sokan gyűlölték!

Akik szerették, azok járnak azon a parázdán, amelyet Ő a magyar politika ugáran szántott, akik gyűlölték, azok szálljanak magukba és kérdezzék meg önönmaguktól, hogy mi lett volna akkor, ha azokban a történelmi nehéz időkben, Nagyatádi Szabó István helyett egy forradalmi demagóg lovagolt volna a parasztvágayak élén?

— Szabó Istvánnak a Nagyatádi előnevet és

a nemesi oklevelet a legnagyobb adományozó, maga a magyar nemzet állította ki. Nagyatádi Szabó István még nem győzött, de emlékének kijár az a tisztelő, amely minden nagy eszmeharcosát megilleti, a kemény, hátor és eredményes küzdelem után.

Mayer János v. földmiv. ügyi miniszter beszél
Jobbról balra: Bornemiza Géza keresk. miniszter, Schandl Károly dr., Darányi Kálmán miniszterelnök

— Munkásságát tehát nem zárhatja magába e kriptá, mert szelleme a nemzet öröksége és ezt az örökséget nem szabad könnyelműen elprédálni.

— De életének tanulságai is vannak és pedig az, hogy ugy Ő, mint az Ő programjával a képviselőházba bekerülő csizmás kizsádat, nemzeti szempontból mindig a legmegbízhatóbbnak bizonyultak, sem szélsőségekre, sem demagógiára nem hajlottak. A saját népszerűségük rovására is mindig csak az egyetemes nemzeti érdekeket szolgálták. S mi a tanulság? Az, hogy

a népjogok kiterjesztése és a népképviselet korszerű fejlesztése kapcsán a kizsádatársadalomra kell a főszólyt helyeznünk, ennek a társadalmi rétegnek kell a népképviselet keretében megfelelő szerepet juttatni, amely a legnehezebb időben állta ki a tüzpórbát és a legmegbízhatóbbnak bizonyult,

amelytől sohasem kell félnünk, de sohasem kell félténünk semmi értéket sem, amelyet a nemzet jövője szempontjából becsesnek tartunk.

— Nagyatádi Szabó István, a kizsádat, a nagy államférfiut, — aki olyan volt, mint a fálya, amely másnak világít, maga pedig elég — a magyar föld földi, amelyet annyira szeretett.

— Amidőn a magyar kizsádatársadalom nevében, de ugys, mint a Nagyatádi előnévbizottság elnöke, köszöntök mondok a miniszterelnök ur Öngyméltóságának, az ipari és kereskedelmi miniszter ur Öngyméltóságának, az országgyűlés képviselőháza képviselőtében megjelent Bobory György dr. Öngyméltóságának, a felsőház képviselőtében megjelent Huszár Aladár dr. felsőházi tag ur Ömöltőségének, a megjelent érdekképviseleteknek, testületeknek és községek kiküldöttéinek, hogy személyes megjelenésükkel a mai ünnepeknek a fé-

len, s biztosítja a nemzet fokozatos fejlődését, megerősödését, amelyet keresztül valósulhat meg az itt nyugvó Szabó István álma:

A boldog falu és a boldog Magyarország!

A nagyhatalú, lélekbenakoló bezséd után az emlékmű megkoszorúzása következett. A kormány, a törvényhozá, a vármegye, az OMGÉ, az Országos Mezőgazdasági Kamara és más intézmények mellett a szövetségeket koszorúját Schandl Károly dr. ny. államtitkár, az OKH alelnöke, vezérigazgatója, a Falu-Gazda és Földmiv. Szövetség koszorúját Patács Dénes országgyűlési képviselő helyezte el.

A barsi választókerület közönsége impozáns formában fejezte ki az elhunyt vezér emléke iránti kegyeletét és elhatározását, hogy

mostani Vezérének, országgyűlési képviselőjének követésével és támogatásával, hü marad a magyar kizsádatársadalom legnagyobb alakjának, Nagyatádi Szabó Istvánnak szelleméhez.

Az ünnepségen a Drávavidék és Somogy népe többezerfőnyi tömegben vett részt, bizonyágát annak, hogy lelkiükben ott él Nagyatádi Szabó István szelleme. A rettenetes esőben és szinte járhatatlan utakon zarándokoltak az erdőcsokonyai sirkerthez, hogy egyrészt leróják hálájukat a magyar kizsádatársadalom öntudatraébresztőjének, másrészt pedig meghallgassák a kerület népszerű és szeretett képviselőjét, Mayer Jánost, aki Nagyatádi Szabó Istvánnak hűség munkatársa és barátja volt.

A barsi választókerület képviselőtében megjelentek többek között: Boronkay Károly főlsozlagbíró, Langmähr Gáspár ny. alezredes, Tóth László főjegyző; Babócsáról Székely Ferenc dr. főjegyző, Pergő József tanító; Bakházáról Beleki Vendel igazgató; Bélavárról Tóth István községi bíró; Bolhórol Bolla Gyula tanító; Drávaszenteseiről Sinkovits Ferenc nagybíró és Emberecsövits István; Erdőcsokonyáról Bartalics Vendel, Halka Sándor ref. esperes és Kis János; Görgetegről Kovács Károly ref. lelkész, Németh Gyula főjegyző, Balogh József kizsádat; Somogyvisontáról vitéz Tutár Bálint igazgató; Heresznyéről Pápics Mihály községi bíró; Homokszentgyörgyről Zákány József ref. lelkész; Komlósról Peti János kizsádat, Hevesi Jenő főjegyző; Kuntelepről Stöger Nándor igazgató-tanító; Péterhidáról Pónai Andor tanító, Vratáros Géza kizsádat; Rinyaszentkirályról Garami Lajos ref. tanító; Rinyaujénokról Horváth József tanító; Rinyaujénokról Gárdonyi János tanító; Somogyaracsról vitéz Somogyi Mihály bíró; Vizvárról Kovács Endre főjegyző, Puy Andor jegyző, Csikvár János malomtulajdonos; Háromfárol Bárduosy Emil főjegyző; Nagyatádról vitéz Kovács Dénes dr. főlsozlagbíró.

A siremlék megkoszorúzása után Nagyatádi Szabó István jelenlévő özvegye meghatott szavakkal köszönte meg Darányi Kálmán miniszterelnöknek, Bornemiza Géza kereskedelmi miniszternek és Mayer Jánosnak, hogy megjelenésükkel az ünnepséget fényes emelték.

Az ünnepségek lezajlása után a résztvevő hallgatóság fejlethetetlen nap emlékeivel tért haza az erdőcsokonyai temetőből.

KIADÓTULAJDONOS: „FALU“ MAGYAR GAZDA ÉS FÖLDMIVÉS SZÖVETSÉG FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL. Európa nyomda rt. Budapest. Igazgató: Schmidke Tibor dr.